

Budget 2017

SDN Centrum

Innehållsförteckning

Inledning	4
Sammanfattning	5
Förutsättningar	7
Vision och förhållningssätt	7
Ledning och styrning	7
Omvärldsanalys	8
Befolkningsförändring	10
Villkor för en hållbar utveckling.....	13
Utgångspunkter och förutsättningar i centrum.....	15
Förändrade behov inom sektorerna/verksamheterna	15
Lokaler	17
Personal.....	18
<i>Ledarskap och medarbetarskap</i>	18
<i>Jämställda och konkurrenskraftiga löner</i>	18
<i>Strategisk kompetensförsörjning</i>	19
<i>Hälsa och arbetsmiljö</i>	19
Ekonomi.....	20
<i>Aktuell ekonomisk situation</i>	20
<i>Eget kapital</i>	22
Omhändertagande av KF:s mål	23
Nämndens mål	25
POLITISKA MÅL OCH UPPDRAG	25
<i>Mänskliga rättigheter</i>	25
<i>Jämställdhet</i>	26
<i>Demokrati</i>	29
<i>Funktionsnedsättning</i>	30
<i>Förskola och skola</i>	32
<i>Äldre</i>	33
<i>Kultur</i>	34
Nämndens uppdrag	37
Effektiv resursanvändning	39
Ekonomisk plan för kommande budgetår	39
Bilagor	43

Bilagor

Bilaga 1: 160830_Mal_och_inriktning

Bilaga 2: Avsnitt 7.1 fotnot

Bilaga 3: Bilaga_Riktlinjer for budgetansvar i SDN Cent

Inledning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och är tänkt att styra stadens utveckling. Göteborgarnas behov ska vara vägledande. Viktigt är också att medarbetarna i Göteborgs Stad får möjlighet att engagera sig och vara delaktiga i verksamhetens utveckling.

Budgeten lyfter fram de mål och uppdrag som är särskilt prioriterade. Övrigt ska utföras som tidigare, enligt gällande lagstiftning och övriga styrdokument. Lagstiftning och ekonomiska ramar står över mål, riktlinjer, planer, program och policys, som ska ses som stödjande dokument.

Från kommunfullmäktiges budget till lokalt budgetdokument i stadsdelen

Det är nämndernas och bolagens ansvar att göra verklighet av budgetens inriktningar och prioriterade mål. Varje enskild nämnd ska värdera sin egen roll i arbetet med att nå intentionerna i budgeten.

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget har stadsdelsnämnden tagit ett beslut om ett mål- och inriktningsdokument för kommande år. Där värderar stadsdelsnämnden innebörden av kommunfullmäktiges inriktningar och prioriteringar i förhållande till den egna stadsdelens unika nuläge. Därmed blir de viktigaste målen och inriktningarna konkreta, förtydligade och preciserade. Mål- och inriktningsdokumentet har sedan legat till grund för framtagandet av denna budgethandling. Förvaltningen föreslår konkretiseringar och anpassningar av målen efter stadsdelens situation. Budgeten anger de strategiska vägval som behövs för att i större utsträckning nå målen.

När stadsdelsnämnden tagit beslut om budget, tar förvaltningen hand om mål och uppdrag och arbetar in dem i verksamhetsplaner. Verksamhetsplanerna innehåller mer detaljerade beskrivningar av hur verksamheterna konkret ska arbeta för att nå målen.

Sammanfattning

Dem vi är till för

I Centrum är visionen ett hållbart och solidariskt Göteborg, där alla har goda möjligheter att utveckla sina liv. Arbetet ska utgå ifrån fokusområdena i programmet Jämlikt Göteborg: en god start i livet, goda uppväxtvillkor, förutsättningar för arbete, hållbara och hälsofrämjande miljöer samt strukturella och övergripande förutsättningar.

Jämställdhet är en förutsättning för ett jämlikt Göteborg. Verksamheten ska kännetecknas av ett jämställt och normkritiskt förhållningssätt som främjar mänskliga rättigheter i ett bredare perspektiv än enbart jämställdhet mellan könen. Arbetet med likabehandling kommer att utgå från diskrimineringsgrunderna. Även arbetet mot våld i nära relationer ska ske utifrån ett normkritiskt förhållningssätt, eftersom våld kan förekomma i alla typer av relationer. Här är det också viktigt att problematisera den destruktiva maskulinitetsnormen.

Jämställdhet inkluderar bland annat rätten till social trygghet, tillgänglighet, bostad, bästa möjliga hälsa, utbildning, kultur och arbete. Centrumbornas möjligheter till delaktighet och inflytande ska stärkas. Invånarnas livschanser ska utjämnas. Alla kvinnor och män ska ha möjlighet till egen försörjning och känna delaktighet.

Vi vet att en individs livschanser i hög grad formas under de första levnadsåren. En stor del av fokus ligger därför på att skapa förutsättningar för en bra start i livet, med en bra förskoleverksamhet som grund och ingång i det livslånga lärandet.

Rätten till en rik och meningsfull fritid är grundläggande för unga och äldre. Kön till kulturskolan ska byggas bort under mandatperioden och stadsdelsnämnden fortsätter satsningarna med generationsmöten. Tillsammans med berörda aktörer startas en mötesplats i Centrum för unga och äldre. Arbetet med att skapa gemensamma förutsättningar för målgrupperna kommer att ske i dialogform, utifrån ett normkritiskt perspektiv.

Framgångsrik samverkan mellan olika aktörer är viktig för att uppnå goda resultat. I all verksamhet ska medborgare och brukare mötas av hög kvalitet och kontinuitet hos personalen. Det är av stor vikt att brukarna får vara delaktiga och påverka utformandet av sina insatser inom samtliga verksamhetsområden.

Bristen på bostäder för personer med funktionsnedsättning är fortsatt stor, både vad gäller biståndsbedömda bostäder och bostäder i det ordinarie beståndet. Stadsdelen arbetar också för en större bredd av boendeformer för äldre i Centrum, såsom trygghetsboende, seniorboende och gemenskapsboende.

Samverkan kring Älvstaden ska fortsätta. Samarbetet med fastighetsnämnden och byggnadsnämnden ska stärkas så att stadsdelsnämnden Centrum blir mer delaktig och får större inflytande i stadsplaneringsprocessen.

Centrums stadsbyggnadsråd ska så tidigt som möjligt engagera sig i samhällsplaneringen och stadsbyggnadsfrågor. De ska samarbeta med andra nämnder/styrelser för att se till att Centruminvånarnas perspektiv finns med i prioriteringar som görs när staden utvecklas.

Under det kommande året kommer förvaltningen tillsammans med stadsdelsnämndens politiker att arbeta regelbundet med medborgardialoger. De kommer främst att kopplas till trygghetsskapande åtgärder i syfte att öka delaktighet och inflytande för invånarna.

Medarbetarperspektivet

För att nå god måluppfyllelse och ge våra brukare det de förväntar sig är det viktigt med engagerade chefer och medarbetare. Ledarskap och medarbetarskap utövas alltid i samspel och måste arbetas med i relation till varandra för att vi ska ha en väl fungerande verksamhet. Följande områden är prioriterade under året:

- Mötesplatser för att skapa delaktighet och möjlighet att påverka är arbetsplatsträffar, utvecklings- och bedömningssamtal och övriga verksamhetsmöten. Dessa behöver ständigt utvecklas och förfinas för att nå måluppfyllelse. En viktig komponent i det arbetet är en väl fungerande intern kommunikation.
- Arbetet med chefers organisatoriska förutsättningar att utöva sitt chefskap fortsätter under 2017 med förbättringsarbete utifrån handlingsplaner. Det handlar bland annat om förbättrat chefsstöd vad gäller rekrytering, lokaler/fastigheter och IT.

Ekonomi

Budgetförutsättningarna inför 2017 innebär en ökning av kommunbidraget med 4,5 procent.

Utmaningarna att uppnå budgetföljsamhet bedöms fortsatt som stor inom sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård. Där anpassas budgeten även kommande år till den demografiska utvecklingen, som innebär att antalet invånare i åldersgruppen över 85 år minskar.

Utifrån kostnadsnivån har sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder utmaningar. Under 2016 har kostnaderna för barn och unga ökat. De ökade kostnaderna är kopplade till ensamkommande barn och unga samt annan köpt vård och behandling.

Grundskolan tillförs resurser för de yngre åldrarna. Detta då antalet invånare beräknas öka kommande år.

Det sammantagna åtagandet kopplat till antalet nyanlända och antalet ensamkommande barn, samt den förändrade finansieringen från staten, är i nuläget svårt att överblicka fullt ut och utgör en osäkerhet i budgeten. Även införandet av lagen av valfrihet (LOV), som kommer att ske under 2017, är en risk, då förutsättningarna inte är klara.

En central reserv om 0,7 procent av kommunbidraget har budgeterats för oförutsedda händelser.

Förutsättningar

Vision och förhållningssätt

Vision – En stad för alla

Vår vision är ett hållbart och solidariskt Göteborg, där alla har goda möjligheter att utveckla sina liv. Detta ska ses i tre dimensioner – den ekologiska, den ekonomiska och den sociala. Dessa tre hänger samman och ska beaktas i alla våra verksamheter. De internationella konventioner som Sverige åtagit sig att följa ska förverkligas. Barnperspektivet ska särskilt beaktas, liksom kommande generationers intressen av en livskraftig miljö.

Målet är ett bra liv för alla människor i Centrum! Det inkluderar bland annat rätten till social trygghet, tillgänglighet, bostad, bästa möjliga hälsa, utbildning, kultur, arbete och jämställda löner. Centrumbornas möjlighet till delaktighet och inflytande ska stärkas. Segregation ska brytas och samhörigheten med övriga staden ska stärkas. Invånarnas livschanser ska utjämnas. Generationsmöten överbryggat klyftor och ska uppmuntras. I våra verksamheter ska medborgare och brukare mötas av hög kvalitet och kontinuitet hos personalen.

Ledning och styrning

Inledning

Budgeten och dess uppföljning är viktiga delar av kommunens styrsystem. Styrning är samtliga åtgärder som ledningen på olika nivåer i en organisation vidtar för att uppnå önskade resultat. För att Centrum ska utveckla bra verksamheter utifrån tillgängliga resurser, är det viktigt att ansvar och befogenheter fördelas i hela organisationen och att engagemang och kompetens tas tillvara fullt ut.

Budgetprocessen i Centrum

Centrum har en samlad förvaltningsorganisation där det ekonomiska ansvaret är fördelat på många chefer. Denna decentralisering är ändamålsenlig. Förvaltningen har arbetat med att stärka och tydliggöra ledarskapet, tydliggjort ansvarsnivåer, genomfört kommunikation och processer för budget och uppföljning, vilket skapat en förutsättning för ett kvalificerat budget- och uppföljningsarbete. Helhetssyn är i denna process nödvändig så att andra dimensioner utöver den egna kärnverksamhetens behov och intressen också kan beaktas. För att få effekt och uppnå gemensamma mål är det viktigt att engagemang och kompetens tas tillvara i organisationens olika delar. Det är viktigt att utrymme finns för dialog, delaktighet och ansvarstagande i processerna. Tydliga spelregler och tidiga planeringsförutsättningar ger stabilitet och är en central framgångsfaktor i god ekonomisk hushållning.

I detta ligger att under vårens planeringsarbete klargöra så många förutsättningar som möjligt för alla parter. Processen inleds med en presentation och analys i februari för stadsdelsnämnden utifrån föregående års årsrapport. I syfte att bland annat förstå utgångsläget, hur våra resultat ser ut och var förbättringsområdena finns.

Vid detta nämndmöte i början på februari deltar förutom nämnden också ledningsgrupper och nyckelpersoner i förvaltningen. Syftet är bland annat att på ett effektivt sätt dela en gemensam analys och lägesbild.

Därefter påbörjas arbete med nuläges- och omvärldsanalys på förvaltnings- och sektorsnivå. Detta arbete presenteras och diskuteras under två nämnddagar i början på juni i syfte att:

- Stärka möjligheterna för nämnden att göra välgrundade prioriteringar i mål- och inriktningsdokumentet för 2017.
- Skapa sammanhang och delaktighet genom att tillsammans beskriva stadsdelens och förvaltningens nuläge och framtida utmaningar.
- Öka ledningsgruppernas och nyckelpersonernas förståelse och kunskap om helheten och samtidigt stärka deras förutsättningar för det fortsatta arbetet.
- Öka förutsättningarna för deltagarna att kommunicera och översätta sammanhang till sin del av organisationen.
- Bygga vi-känsla och ett gemensamt ansvarstagande för resultaten och helheten.

Höstens planeringsarbete utgår från nämndens beslut vid augustisammanträdet av mål och inriktningsdokument. Utifrån mål- och inriktningsdokumentet får förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på budget för kommande år. Mål konkretiseras i form av strategier med mått och målvärden. Beräkningar och beslutsunderlag tas fram kopplat till bland annat mål och uppdrag inför dialoger mellan förvaltning och politik. Dessa dialoger leder fram till förslag på prioriteringar som beslutas vid nämndens sammanträde i oktober.

Därefter planerar förvaltningen i sina verksamhetsplaner på områdes- och enhetsnivå det fortsatta arbetet.

Omvärldsanalys

Göteborg växer

Göteborg har en historiskt stor folkökning. Orsakerna är flera, bland annat den ökande globaliseringen som leder till att allt fler vill bo i storstadsregionerna, men också konflikter i omvärlden som gör att människor flyr till länder som Sverige för att finna trygghet. Här står vi inför en stor utmaning att erbjuda goda bostäder och en kommunal service, såsom förskolor och skolor, till allt fler människor. Göteborgs befolknings- och bebyggelsestruktur och den befolkningsutveckling som vi tror kommer att ske framöver innebär också utmaningar när det gäller att bygga en fungerande infrastruktur som gör det möjligt för oss att resa snabbt och miljövänligt till exempelvis arbetsplatser och skolor. Sammantaget innebär det att staden måste kunna finansiera både en fungerande välfärd för allt fler människor och investeringar i infrastruktur, såsom gator, kollektivtrafiklösningar, lokaler, med mera.

Skillnader i göteborgarnas livsvillkor och hälsa

I Göteborg finns det betydande skillnader vad gäller livsvillkor, både mellan befolkningsgrupper och mellan delar av staden. Det gäller även inom enskilda stadsdelar. Skillnader i hälsa, uppväxtvillkor och möjligheter att påverka sin livssituation är fortfarande stora. Utanförskap skapar brist på tillit till välfärdssystemet, vilket leder till att den sociala oron växer i samhället. Arbetet med att skapa en socialt hållbar stad, med minskade skillnader, engagerar många i stadens förvaltningar och bolag. För att möjliggöra en radikal minskning av skillnader i livsvillkor krävs en styrning av hela staden och en samverkan med civilsamhället, präglad av tydliga prioriteringar och innovationer.

Den växande segregationen är en stor utmaning för Göteborg. Under 2000-talet har den absoluta fattigdomen minskat i Sverige. Det beror till stor del på ökade realinkomster. Däremot har den relativa fattigdomen ökat under samma period, detta i takt med att inkomstspridningen har ökat. I rapporten *Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg* (social resursförvaltning 2014) konstateras att ett samhälle med små skillnader mellan människors livsvillkor ger ett bättre samhälle för alla. Det skapar grund för tillit, tilltro och trygghet. Det stärker i sin tur förutsättningarna för att skapa en socialt hållbar stad.

Rapporten visar på de stora skillnaderna i Göteborg inom ett par viktiga områden, såsom utbildningsnivå, ekonomiska förutsättningar och arbetslöshet. Det är faktorer som enligt forskning är avgörande för goda livsvillkor och en god hälsa. De stora skillnaderna mellan delar av staden visas i följande jämförelse:

- I medellivslängd skiljer det 7,5 år för kvinnor och 9,1 år för män mellan geografiska områden.
- 19 procent av alla barnhushåll lever med risk för fattigdom.
- I vissa delar av staden lever 60 procent i ekonomiskt utsatta hushåll, i andra delar motsvarar det två procent.
- 49 procent av barn till föräldrar med kort utbildning och 93 procent av föräldrar med lång utbildning är behöriga till gymnasieprogram.
- I vissa områden uppger 50 procent att de saknar tillit, i andra områden är det 11 procent.

Brist på bostäder

Bostadsbristen är akut i Göteborg. Allt fler grupper står idag utanför bostadsmarknaden, främst nyanlända, unga vuxna, personer med social problematik samt personer med funktionsnedsättning. En egen bostad är central för personers möjligheter att etablera sig i samhället. Det ställer krav på fler bostäder, men också förmågan att i högre grad anpassa samhällets bostadsutbud till individens behov.

Bostadsbristen påverkar socialtjänsten, som fortfarande i många fall får kompensera för den. Konsekvenserna kan bli höga kostnader eller bristande kvalitet i insatsen.

Bostadsbristen leder bland annat till ökat bistånd för att undvika nöd.

Andelen av befolkningen som är 65 år och äldre ökar i staden. Det innebär ökade behov av äldreboenden. Efterfrågan är störst i de centrala stadsdelarna och minst i nordost. Den ökade efterfrågan tillsammans med ett stort renoveringsbehov i många befintliga lägenheter gör att det är brist på äldreboendeplatser.

Inom funktionshinderområdet finns det fram till 2019 planer på 261 lägenheter när det gäller bostad med särskild service (BmSS). Erfarenheten visar att det troligen inte kommer att vara tillräckligt, utan att det kommer att saknas cirka 50 lägenheter. Detta innebär att staden fortsatt riskerar höga vitesbelopp när beslut om BmSS inte kan verkställas.

Kompetensförsörjning

Befolkningsökningen ställer ökade krav på stadsdelarnas verksamheter. För att möta detta är kompetensförsörjningen en av stadsdelarnas absolut största utmaningar.

Göteborg är en växande stad med en stor andel av befolkningen i arbetsför ålder. För att klara kompetensförsörjningen är det viktigt att fokusera på:

- ”Babyboomsbarnen” (årskullarna födda runt 1990)
- Nya svenskar
- Äldre medarbetare som kan kvarstå i tjänst

Ökade ambitionsnivåer och ökad efterfrågan på tjänster inom välfärdssektorn medför ökade behov av yrkesutbildad arbetskraft. Det pågående generationsskiftet gör det svårt att rekrytera yrkes- och specialutbildad personal, och i vissa verksamheter personal med erfarenhet. Det är redan idag svårt att tillgodose rekryteringsbehoven fullt ut. Bland våra bristyrken märks framför allt stödassistenter, fritidspedagoger, undersköterskor, förskollärare, lärare med vissa ämneskombinationer, socionomer, specialistutbildade sjuksköterskor samt rektorer och andra chefer.

Det finns grupper som har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Krav på

utbildning och kompetens ökar och enkla jobb försvinner. Utvecklingen går mot en ökad specialisering och akademisering. På nationell och kommunal nivå förs det diskussioner om behovet att skapa mer differentierade yrkesområden med utrymme för både enkla och kvalificerade arbetsuppgifter.

En hög kostnadsutveckling kräver bättre beredskap och tidiga insatser

Den svenska tillväxten väntas bli relativt kraftig under 2017, för att därefter dämpas. Det ger en god skattetillväxt för kommunsektorn 2017. Samtidigt ökar de demografiska behoven kraftigt i framför allt skolåldrarna. Utvecklingen förstärks av flyktinginvandringen, som på kort sikt medför ökade kostnader.

Trots en god skattetillväxt, förväntas kostnadsutvecklingen för staden bli ännu högre. Även om utvecklingen är förväntad, är den inte hållbar på sikt. Den kommuncentrala beredskapen för att möta oförutsedda kostnader är lägre än tidigare.

Forskning tyder på att det är mycket svårt att åstadkomma kostnadseffektiva rationaliseringar i personalintensiva välfärdstjänster. För att minska ett faktiskt eller relativt kostnadsläge behöver i stället själva behovet av välfärdstjänsterna förebyggas och minskas. Det kan ske genom att ett investeringssynsätt appliceras även på välfärdstjänsterna med så kallade sociala investeringar. Detta ligger i linje med arbetet inom Jämlikt Göteborg. Tidiga insatser förbättrar människors liv.

Befolkningsförändring

Befolkningsökning

I slutet av 2015 uppgick stadens folkmängd till 548 190 personer. Under den kommande femårsperioden förväntas befolkningen öka med 50 000. Det är en högre folkökning än vad som tidigare antagits. Att befolkningsstillväxten förväntas bli snabbare beror framför allt på inflyttningen som förändrats som en följd av det stora antalet asylsökande som kom till Sverige under andra halvan av 2015. Dessutom har nativiteten, antal barn som föds i genomsnitt per kvinna, ökat något. Den nya prognosen visar på att folkmängden stiger till 640 100 invånare år 2025.

Befolkningsprognoser bygger till stora delar på kända historiska samband kombinerat med antaganden om framtiden. Den stora ökningen av antalet asylsökande som ägde rum under det andra halvåret 2015 har ingen motsvarighet i modern tid och det är mycket svårt att förutsäga hur asylinvandringen kommer att utvecklas framöver. Under kommande femårsperiod är det planerade bostadsbyggandet mer än dubbelt så stort än vad som byggts någon femårsperiod sedan 1970-talet. Bostadsbyggandet påverkar inte bara de områden där det byggs utan hela staden, då de som flyttar in i de nya bostäderna till största utsträckningen kommer från andra delar av staden. Nya bostäder som försenas får stor påverkan på prognosen. Därmed bidrar även det rekordstora planerade bostadsbyggandet till större osäkerhet i årets prognos.

Migrationens påverkan

Invandringen var rekordhög 2015 och det totala antalet asylsökande i Sverige uppgick till drygt 160 000 personer, vilket är en fördubbling jämfört med 2014. I Göteborg bodde 6 193 asylsökande 31 dec 2015, varav drygt 40 procent barn. Migrationsverket har under första halvan av 2016 sänkt sina prognoser för nya asylsökande. Enligt prognosen från april 2016 ligger huvudscenariot på 60 000 asylsökande under 2016. Det finns dock en mycket stor osäkerhet i denna prognos.

Även om antalet nya asylsökande sjunker de kommande åren kommer det stora antalet asylsökande under 2015 att påverka kommunerna under 2017. Ett stort antal förväntas då få uppehållstillstånd och bli mottagna i kommunerna. Prognosen för Göteborg under

2016 är cirka 4 000 och cirka 6 000 för 2017. Detta kan jämföras med 2 468 mottagna under 2015. En stor andel av dem som beräknas få uppehållstillstånd under 2016 finns redan i staden som asylsökande och får del av kommunens verksamhet. Antalet mottagna under 2018 beräknas sedan minska kraftigt bland annat som följd av förändrad lagstiftning.

Under 2017 får den stora andelen asylsökande sina uppehållstillstånd och påbörjar sin etablering. Majoriteten av gruppen kommer med stor sannolikhet att söka sig till storstadsregionerna.

Förändrad demografi

Även om asylinvandringen påverkar flera åldersgrupper så är det förändringarna i den befintliga befolkningen som står för de största förändringarna.

Befolkningsförändringarna skiljer sig kraftigt sett till olika åldersgrupper och de närmsta åren finns det några områden där de demografiska förändringarna får ett tydligt genomslag och där välfärdssektorn kommer att ställas inför prövningar. Sammantaget visar befolkningsprognosen följande förändringar i olika åldersgrupper:

- Fortsatt behov av fler platser inom barnomsorgen. Befolkningsprognosen visar på 5 000 fler 1-5 åringar fram till 2025.
- Antalet barn i grundskoleåldrarna ökar sedan några år tillbaka i mycket snabb takt. Ökningen kommer att fortsätta under perioden och 2025 beräknas det finnas 15 300 fler skolbarn än idag. Omräknat till skolklasser med 25 elever i varje klass betyder det 612 nya klasser. Ökningarna är som störst de närmaste åren. Att antalet skolbarn skulle öka markant har varit känt flera år, den ökade flyktinginvandringen bidrar dock till att ökningen blir större än vad som tidigare antagits.
- Även gymnasieåldrarna påverkas av den ökade flyktinginvandringen. De senaste årens minskningar av antalet ungdomar i gymnasieåldrarna vänds till en ökning. Fram till 2025 kommer gruppen att växa med drygt 8 000 personer. Ökningen är något större de närmaste åren än mot slutet av prognosperioden.
- Halva kommunens folkökning förväntas komma i de förvärvsarbetande åldrarna. Hela gruppen ökar stabilt under prognosperioden. De studenttäta åldrarna 20-24 år är de som växer snabbast, totalt med 8 000 fram till 2025. Gruppen 25-64 år ökar med 40 000 under samma period.
- Under perioden kommer 50-talisterna in i gruppen yngre pensionärer (65-74 år). Eftersom denna grupp är lite större i Göteborg, relativt sett, så fortsätter 65-74-åringarna att öka i antal, om än i en betydligt långsammare takt än de senaste åren.
- Mellanpensionärer, 75-84 år, ökar snabbt till följd av de stora årskullarna som föddes under 1940-talet och 2025 antas det finnas 12 000 fler än idag. I denna åldersgrupp börjar fler synas i äldreomsorgen och då framför allt inom hemtjänsten.
- Äldre 85 och uppåt minskar under den första halvan av prognosperioden med 600, men ökar under dess andra halva med ytterligare 200 i förhållande till läget 2015. Efter prognosperioden kommer gruppen att öka i betydligt snabbare takt i och med att 40-talisterna då börjar göra sitt intåg i denna åldersgrupp.

Det finns alltid en osäkerhet i befolkningsprognoser, men flyktinginvandringen gör att den är större i årets befolkningsprognos än i de senaste årens prognoser.

Lokalt perspektiv

Sett till befolkningens storlek är Centrum den näst största stadsdelsnämnden efter Majorna-Linné. Som kärnan i Göteborg och därmed hela Göteborgsregionen skiljer sig stadsdelen i flera avseende från kommungenomsnittet. Unga vuxna attraheras av Centrum medan många barnfamiljer väljer att flytta till andra områden. De senaste fem åren har det byggts 700 bostäder inom stadsdelen vilket bidragit till en stor befolkningsökning.

Stadsdelen Centrum har drygt 60 000 invånare. I stadsdelen finns cirka 34 000 hushåll, varav nästan 18 000 är ensamhushåll. Knappt 13 procent av hushållen i stadsdelen har barn, vilket är lägst i staden. Stadsdelen kännetecknas av en stor rörlighet bland befolkningen. 2015 hade Centrum ett flyttnetto på 133 personer, men bakom siffran döljer sig drygt 25 000 flyttningar. De flesta flyttar inom Göteborg, till och från andra stadsdelar. Flyttningarna medför en förändring i befolkningssammansättningen, då de som flyttar in till Centrum främst är unga vuxna mellan 16-24 år. De som huvudsakligen flyttar ut är barn upp till nio år och vuxna mellan 30-39 år. I Centrums föds i princip lika många barn som i övriga delar av staden, men av de barn som föddes i stadsdelen mellan 2000-2005 bodde knappt en tredjedel kvar i stadsdelen vid skolstarten. Centrum har lägst andel barn och unga jämfört med alla stadsdelar, medan andelen 19-29 år är mycket högre än i Göteborg i sin helhet. Ungefär 50 procent av Centrums invånare är mellan 19-44 år. Befolkningens särskilda sammansättning i Centrum jämfört med staden framgår av figuren nedan över befolkningens ålderstruktur.

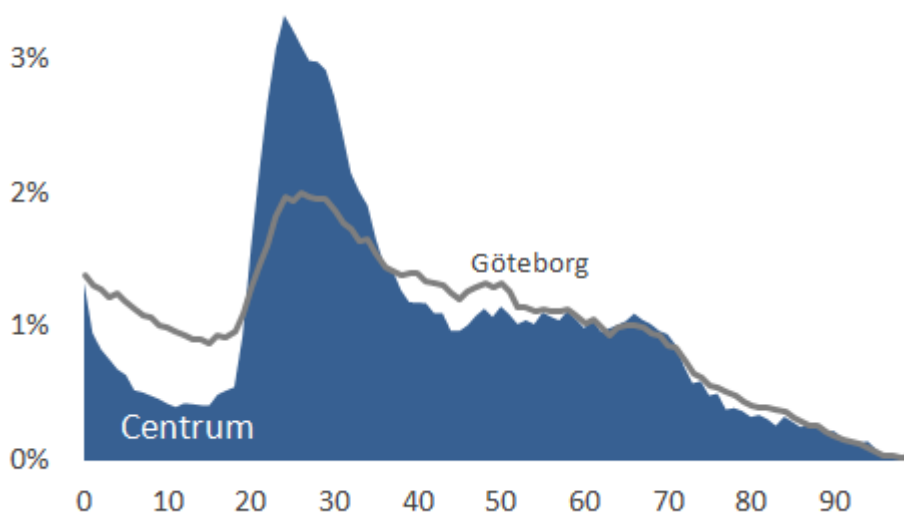
Befolkningsprognosen för stadsdelen visar att folkmängden förväntas öka med 4 800 personer fram till 2020. Alla Centrums primärområden förväntas öka sin folkmängd under de kommande fem åren. Procentuellt är den förväntade ökningen mellan knappt två procent (Lorensberg) och 15 procent (Krokslätt). Krokslättens primärområde förväntas öka sin befolkning mest även antalsmässigt, med en förväntad ökning på nästan 2000 personer som en följd av ett stort planerat bostadsbyggande i området.

Sett till enskilda åldersgrupper sker en stor ökning i grundskoleåldern där antalet barn beräknas bli 700 fler under den kommande femårsperioden. Även i gymnasieåldern förväntas en stor andelsmässig ökning av ungdomar. Centrum förväntas öka i alla åldersgrupper förutom de äldsta. Invånarna över 85 år förväntas minska med knappt 250 under perioden, samtidigt som de yngre pensionärerna förväntas öka kraftigt i antal. Efter prognosperioden upphör minskningen av gruppen över 85 år och blir i stället till en snabb ökning, i takt med att dagens stora grupper yngre pensionärer blir äldre.

Bedömningen är att Centrum inte påverkas i lika hög utsträckning som flera andra områden i staden av den stora ökningen av antalet asylsökande.

Befolkningens åldersstruktur i Centrum

Källa: Stadsledningskontoret.

Villkor för en hållbar utveckling

Stadsdelens socioekonomiska struktur

Centrumbornas medelinkomst är något högre än genomsnittet för hela staden. Bland åldersgrupperna är det endast 20–24-åringarna som har lägre medelinkomst än genomsnittet för staden, vilket hänger ihop med att stadsdelen har en stor andel studenter. Lorensbergborna har högst inkomst och de boende i Krokslätt lägst. Kvinnor har i genomsnitt lägre medelinkomst än män, och i vissa områden som Lorensberg, Vasastaden och Inom Vallgraven betydligt lägre genomsnittlig inkomst. I Lorensberg är kvinnornas inkomst för gruppen 65+ mindre än hälften av männens inkomst i samma område.

När det gäller socioekonomiska faktorer har norra Centrum oftast bättre värden än södra Centrum. Förvärvsintensiteten ligger på 79 procent i Centrum och är högre bland personer med svensk bakgrund än bland personer med utländsk bakgrund.

Förvärvsfrekvensen är högst i de norra delarna av stadsdelen. Arbetslösheten i Centrum är lägst i staden och ligger på 3,4 procent. Högst andel arbetslösa finns i Landala (5 procent) och lägst andel i Lorensberg (knappt 3 procent). I staden var drygt sex procent öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd i oktober 2015.

Ungdomsarbetslösheten, 18-24 år, i Centrum uppgick vid samma tid till 2,2 procent medan Göteborgs Stad som helhet redovisade 5,7 procent. Johanneberg har lägst ungdomsarbetslöshet med 1 procent, medan den är högst i Landala med 4 procent.

Ungefär 1,6 procent av invånarna i Centrum har försörjningsstöd. Bland primärområdena är andelen högst i Landala (2,3 procent) respektive Guldheden (2,2 procent) och lägst i Lorensberg (0,6 procent). 2015 levde drygt 100 barn (0-15 år) i ett centrumhushåll med långvarigt försörjningsstöd.

Cirka 18 procent av invånarna är födda utomlands, vilket är lägre än i Göteborg. Andel invånare med högskoleutbildning tre år eller längre är högst i staden. I Centrum har nästan hälften i åldern 25-64 år (2014) eftergymnasial utbildning tre år eller längre, jämfört med stadens snitt på var tredje invånare. Högst andel har Guldheden medan Heden har lägst. Kvinnor har något högre utbildningsnivå än män i alla primärområden i Centrum.

Stadsutveckling

Centrum består till största delen av tät stadsbebyggelse och nästan 60 procent av bostäderna är byggda före 1960. Det innebär ofta att tillgängligheten i och kring bostäderna är sämre, vilket minskar möjligheterna för alla samhällsgrupper att hitta en lämplig bostad. Även i de mest centrala delarna finns det bostäder och i hela stadsdelen finns det goda förutsättningar för service, kollektivtrafik, cyklande och gående. Många väljer också att ta sig fram på andra sätt än med bil. I Centrum finns 55 procent, eller drygt 5 600, av Göteborgs knappt 10 300 studentbostäder. Hälften av dem ligger i Krokslätt.

Bostadsbeståndet i Centrum består nästan uteslutande av lägenheter i flerbostadshus där hyresrätter utgör två tredjedelar. Allmännyttan äger strax över 20 procent av det totala bostadsbeståndet. Lägenhetsstorlekarna är relativt små jämfört med staden – en dryg fjärdedel är upp till 40 kvadratmeter stora och en fjärdedel är över 80 kvadratmeter. Önskan att få en större bostadsyta listas som det främsta skälet bland barnfamiljer som överväger att flytta från stadsdelen.

Grönområden finns framförallt i den södra delen av Centrum medan invånarna runt Stampen har längre till stadsdelsparker och grönytor. De centralt belägna stadsparkerna utnyttjas av boende i närområdet, men även av besökare och närliggande förskolor och skolor. Inom citymiljön finns det få ytor som är särskilt anpassade till barns behov av utevistelse, vilket minskar barns självständiga rörelsefrihet. Många vill vistas i Centrum och många samsas om de lokaler och rekreationsytor som finns, inte bara centrumbor.

Centrum har den största dagbefolkningen i Göteborgs Stad med runt 100 000 arbetsplatser, vilket innebär många transporter in till stadsdelen och medföljande problematik. Till antalet arbetsplatser tillkommer också ett stort antal gymnasieskolor och högskolestudenter som dagtid vistas i stadsdelen. Såväl bostäder som skolor och förskolor ligger i vissa områden i närheten av hårt trafikerade leder vilket ger särskilda utmaningar och boendemiljöer. Stadsdelen trafikeras inte bara av bil- och lastbilstrafik utan är också den mest kollektivtrafiktäta delen av staden. Bussar och spårvagnar bidrar till högre maximala ljudnivåer och trafiken dominerar ljudbilden på många platser. De norra delarna av Centrum är mer utsatta än de södra.

Flera av de centrala delarna av Centrum, däribland Nordstan, Brunnsparken och Centralen, är kollektivtrafikknutpunkter som genomströmmas av hela staden och regionen. De utgör också viktiga mötesplatser för många, däribland unga. Under de närmsta decennierna planeras en hög förtätning av staden med nya verksamheter, bostäder och infrastruktur. Det ställer höga krav på att staden ska fungera för såväl närboende, besökande som för pendlare.

Folkhälsa

Dagens Centrumbor har bättre hälsa än göteborgare i allmänhet men har sämre värden när det gäller till exempel alkoholkonsumtion. Invånarna i norra delen av stadsdelen har generellt något bättre hälsovärden än invånarna i södra delen. Kvinnorna i Centrum har stadens längsta medellivslängd.

En stor andel av de äldre är ensamboende vilket kan leda till social isolering. Ohälsotalet, som beskriver antalet utbetalade ersättningsdagar från försäkringskassan, är lägre än genomsnittet för Göteborg. Kvinnor har högre ohälsotal än män och allra högst har kvinnor med utländsk bakgrund. Livskvalitet och hälsa påverkas av att känna delaktighet och gemenskap. För Centrums invånare finns det goda möjligheter att utöva olika fritidsintressen och många möjligheter till olika upplevelser och möten.

Trygghet

Boende i relativt välbeställda stadsdelar som Centrum är mer trygga än boende i socioekonomiskt utsatta stadsdelar. Kvinnor är mer otrygga än män och äldre mer otrygga än yngre. Tryggheten är något högre i lokalsamhällsområdena än i stadskärneområdena. Stadsdelen har med sitt geografiska läge därför en särskild situation i staden vad gäller trygghetsfrågor, då en stor del av stadsdelen utgörs av just stadskärna och tydligt delas med hela staden. Förutom arbetsplatser har Centrum ett rikt utbud av kultur, nöjen, restauranger och krogar som lockar besökare från hela staden. Detta skapar utmaningar i det förebyggande trygghetsarbetet, såväl som i att skapa allmänna platser och grönområden för de boende i området. Innerstadens miljöer innehåller områden som kan upplevas otrygga och på vissa platser sker många brott. Brottslighet där Centrum ligger högt jämfört med Göteborg i stort är bland annat stölder, rån, våldsbrott, sexualbrott, skadegörelse, alkohol- och narkotikabrott samt ordningsstörningar. Att Centrum ligger högt i dessa brottskategorier beror på social aktivitetsnivå, sociala rörelsemönster och koncentration av brottstillfällen. De flesta våldsbrotten, mycket av ordningsstörningen och delar av sexualbrotten sker till exempel i samband med alkoholförtäring och i anslutning till krogar, eller på väg till och från dessa. Stölder sker framför allt från butiker eller bilar. Centrums invånare är sällan vare sig förövare eller offer. Våld i offentlig miljö sker oftast mellan män, medan våld i nära relationer främst sker av män mot kvinnor.

Utgångspunkter och förutsättningar i centrum

Generellt har stadsdelsförvaltningen nöjda brukare och goda resultat i sina verksamheter, vilket i allt väsentligt har framkommit och redovisats i uppföljningar och rapporter under det senaste året. De ekonomiska förutsättningarna ställer alltid höga krav på organisationens förmåga att samarbeta och ha ett förändringsorienterat arbetssätt. Ekonomiska förutsättningar och budgetföljsamheten har stärkts genom ett målinriktat arbete i hela förvaltningen under ett antal år. Prognosen som förvaltningen lämnade i augusti 2016 är enligt budget.

2017 ökar kommunbidraget till Centrum stadsdelsnämnd med 4,5 procent.

Utmaningarna att uppnå budgetföljsamhet bedöms fortsatt som stora inom sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård. Där anpassas budgeten även kommande år till den demografiska utveckling som innebär att antalet invånare i åldersgruppen över 85 år minskar.

När det gäller kostnadsnivån har sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder utmaningar. Under 2016 har kostnaderna för barn och unga ökat, kopplat till ensamkommande, men även för andra insatser. För de yngre åldrarna, där antalet invånare beräknas öka kommande år, tillförs resurser inom framför allt grundskolan. Inom försörjningsstödet beräknas nuvarande minskning av utbetalningarna fortsätta. Detta är nödvändigt, då stadsdelsnämnden får en minskad ram för försörjningsstödet. Det sammantagna åtagandet kopplat till antalet nyanlända och ensamkommande barn, samt den förändrade finansieringen från staten, är svår att överblicka fullt ut och utgör en osäkerhet i budgetarbetet. En central reserv om 0,7 procent av nämndbidraget har budgeterats för oförutsedda händelser.

Förändrade behov inom sektorerna/verksamheterna

Sektor utbildning

Det är främst grundskolan som påverkas av befolkningsökningen. Antalet grundskoleelever förväntas öka med 700 inom en femårsperiod. I dagsläget finns inga planerade lokaler för att möta denna utveckling.

2012 beställde stadsdelsnämnden Centrum en ny skola för åren F-5. För att klara av befolkningsansvaret har under åren två förskolor omvandlats till grundskolor. Ytterligare lokaler kommer att behövas under 2017 för att möta behovet av fler platser i förskoleklasserna.

Planering pågår med lokalförvaltningen om att komplettera grundskolelokalerna med skolpaviljonger, för att möta behovet inom grundskolan.

I övrigt märker sektorn av ökade svårigheter med att rekrytera personal inom samtliga sina verksamheter.

Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård

Personer äldre än 80 år kommer att vara 75 procent fler år 2030 jämfört med idag. Befolkningen växer och blir äldre. Behoven av välfärd ökar. Andelen äldre i Centrum fortsätter att öka. Sektorns budgetram minskar 2017 på grund av att antalet äldre invånare över 85 år minskar. Under 2017 har sektorn utmaningen att anpassa verksamheterna till budgetramen.

Att andelen äldre ökar i Centrum och Göteborgs Stad innebär ökade behov av äldreboenden och tillgängliga bostäder. Söktrycket till äldreboende i centrala delar av staden är högt. Få nya äldreboenden planeras och det finns brist på äldreboendeplatser i Centrum.

Lagen om valfrihet (LOV) inom hemtjänst ska införas under 2017. Införandet av LOV innebär att hemtjänstens verksamhet konkurrensutsätts. Det påverkar förutsättningarna att planera, då det osäkert hur stor efterfrågan blir på hemtjänst i kommunal regi. Ersättningsmodellen förändras i samband med att LOV införs. Idag utgår ersättning från beviljad tid. Ersättning kommer att från hösten 2017 utgå från utförd tid. Förändringen kommer att kräva förmåga att snabbt ställa om verksamheten för att hålla budget i balans.

Samtidigt uppnår många medarbetare pensionsåldern de närmaste åren. Enligt stadsledningskontoret kommer det att behövas ungefär 500 nya undersköterskor och 100 sjuksköterskor per år inom vård och omsorg i Göteborgs Stad fram till 2025.

Sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder

För sektorn minskar ramen för försörjningsstöd för även för 2017 med cirka 12 procent. Det är en ungefär lika stor procentuell minskning av ramen för försörjningsstöd som under 2016. Högkonjunkturen och effektiva arbetssätt har gjort att utbetalt försörjningsstöd har minskat. Det finns en stor osäkerhet om det går att ytterligare sänka försörjningsstödet i den grad budgetförutsättningarna kräver.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (NAV) etablerar Kompetenscentrum i slutet av 2016. Effekter av detta kommer att märkas i begränsad omfattning under 2017.

Bostadsbristen är en utmaning både när det gäller brist på ordinarie bostäder samt bostäder med särskild service (BmSS). I boplanen fattas cirka 50 bostäder med särskild service och tidplanen för nya BmSS innehåller förseningar. Det innebär stor risk för särskilda avgifter då biståndsbeslut inte verkställs inom rimlig tid och att behoven inte kan tillgodoses utan köpt korttidsvård.

Under 2017 förändras de statliga ersättningarna för ensamkommande barn. Det innebär väsentligt lägre ersättningsnivåer, både i form av ersättning för utredning och individuella schabloner. Sektorn kommer troligen att behöva genomföra förändringar i den egen organisation och i de egna boendeformerna.

Sektorn har svårt att rekrytera handläggare inom myndighetsutövning och stödassistenter för dygnet runt-verksamhet.

Lokaler

Verksamhet	2017	2018	2019
Ny skola F-3, 4-6 i Krokslätt	Lokalsekretariatet har 2012 fått i uppdrag att ta fram en skola i Krokslätt.		
Nytt stadsdelshus (Bohusgatan 13-15)	Detaljprojektering samt genomförande av ombyggnad. (KS beslut).	Fortsatt ombyggnad samt eventuell inflyttning under hösten.	
Mariagården, mötesplats för ungdomar och seniorer (Lilla Stampgatan 1)	Ombyggnad av lokalen. Eventuell inflyttning under hösten. (KS beslut).		
Grundskolan	Lokalförvaltningen (LF) genomför en förstudie samt inhyrning av skolpaviljonger för cirka 100 elever.		
Gustaviskolan	Lokalsekretariatet (LS) har fått uppdrag att göra en förstudie gällande akustikanpassningar i korridorer och trapphus. Genomförande under våren-hösten 2017.		
Förskolan Glasmästaregatan 6 E	LS har fått uppdrag att genomföra en förstudie gällande verksamhetsanpassningar av lokalerna.	Genomförande av anpassningar under förutsättning att nödvändiga beslut tas.	
Förskolan Baldersplatsen	LF genomför brandskyddsanpassningar i samband med förlängt bygglov med 5 år till.		
Förskolan Engelbrektsgatan	Tidsbegränsat bygglov till 2017-01-31. Osäkert om bygglovet går att förlänga med 5 år till. Lokalsekretariatet har uppdrag att hitta ersättningslokaler om bygglovet inte går att förlänga.		
Mottagning för unga män och ungdomsmottagning	LS har fått uppdrag att hyra in ytterligare två kontor i kontorshotell på Aschebergsgatan 46.		
Hälsa- och sjukvårdenheten	LS har uppdrag att hyra in en lokal för delar av enheten samt för omklädningsrum		

Verksamhet	2017	2018	2019
	och förvaring av arbetskläder för cirka 100 personer.		
Krokslätts äldreboende	LS har uppdrag att göra en förstudie gällande anpassningar av administrativa lokaler.	Projektering och ombyggnad under förutsättning att nödvändiga beslut tas.	
Stampgatan 54	Eventuell anpassning av lokalerna för annan verksamhet.		
Solskyddsåtgärder, förskolegårdar	Fortsatt arbete med förbättringar av solskyddet på förskolegårdar.		
Bostäder med särskild service (Bmss)		Planerad inhyrning av åtta lägenheter på Carlandersplatsen.	Planerad nybyggnation av åtta lägenheter på Glasmästaregatan.

Vissa av de planerade lokalförändringarna förutsätter att nödvändiga beslut tas i stadsdelsnämnden och kommunstyrelsen innan genomförande kan påbörjas.

Vid alla inhyrningar, ny- och ombyggnationer eller andra förändringar i verksamhetslokaler behövs en IT-analys, såväl ur ett kostnads- som ett säkerhetsperspektiv. Varje förändring som påverkar IT-infrastrukturen (nätverk, uttag, trådlöst, antal datorer med mera) får konsekvenser för IT-budgeten och blir därmed kostnadsdrivande för förvaltningen som helhet.

Personal

Ledarskap och medarbetarskap

Det är viktigt med engagerade chefer och medarbetare för att nå god måluppfyllelse och ge våra brukare den service av hög kvalitet de förväntar sig. Ledarskap och medarbetarskap utövas alltid i samspel. För en väl fungerande verksamhet behöver vi arbeta med både ledarskap och medarbetarskap. Följande områden är prioriterade under året:

- Mötesplatser för att skapa delaktighet och möjlighet att påverka är arbetsplatsträffar, utvecklings- och bedömningssamtal och övriga verksamhetsmöten. Dessa behöver ständigt utvecklas. En viktig komponent är en väl fungerande intern kommunikation.
- Samverkansarbetet är viktigt för ett väl fungerande ledar- och medarbetarskap. Kunskap om innehåll och tillämpning av vårt samverkansavtal fortsätter vara en prioriterad fråga under 2017. Det förutsätter ett konstruktivt och aktivt samarbete med fackliga organisationer.

Arbetet med chefers organisatoriska förutsättningar fortsätter under 2017.

Handlingsplanerna handlar om bland annat om förbättrat chefsstöd vid rekrytering och frågor som rör lokaler/fastigheter och IT.

Jämställda och konkurrenskraftiga löner

En lönekartläggning och löneanalys görs årligen för att få så bra beslutsunderlag som möjligt i arbetet med lönebildningen. Målet är att skapa jämställda och konkurrenskraftiga löner. De ekonomiska satsningar som gjorts har bidragit till att förvaltningens lönebild har närmat sig Göteborg Stads lönepolitiska målbild för jämställda löner. Fortfarande behöver insatser göras när det gäller exempelvis undersköterskor, stödassistenter, socialsekreterare samt grupper inom hälso- och

sjukvård.

Lönebildning är viktig i kompetensförsörjningsarbetet. Löner behöver vara på en nivå som lockar till att utbilda sig till yrken inom Göteborgs Stad. För att behålla medarbetare krävs även möjligheter till löneutveckling över tid och lönespridning inom yrkesområdet.

Lönekonkurrensen inom vissa yrkesgrupper ökar i hela regionen. Det gäller exempelvis lärare, förskollärare och socionomer. Trenden börjar också märkas bland vård- och omsorgsyren.

Det finns inga osakliga löneskillnader på grund av kön inom Centrums stadsdelsförvaltning. Däremot finns osakliga löneskillnader på grund av kön i förhållande till Göteborgs Stads fackförvaltningar. Det är viktigt att stadsdelsförvaltningarna även fortsättningsvis prioriteras med riktade satsningar för att osakliga löneskillnader ska minska.

Strategisk kompetensförsörjning

Stadsdelsförvaltningarna är beroende av att kunna rekrytera, behålla och utveckla medarbetarna för att kunna ge den goda service av hög kvalitet som göteborgarna har rätt till. Konkurrensen om arbetskraft ökar. Utbildningar inom vissa verksamhetsområden tappar i popularitet.

Kompetensförsörjning börjar i grundskolan. Redan där behöver vi som arbetsgivare synas och knyta kontakter. Praktik- och ferieplatser är viktiga inslag i den långsiktiga kompetensförsörjningen. För att kunna erbjuda fler praktik- och ferieplatser krävs goda förutsättningar, möjlighet att avsätta tid, samt utbildning.

I dagsläget är förskollärare, lärare inom vissa ämnesområden, handläggare inom myndighetsutövning, samt sjuksköterskor med specialistutbildning svåra att rekrytera. Utbildad vård- och omsorgspersonal börjar bli svår att rekrytera.

Förvaltningen fortsätter erbjuda tim- och tidsbegränsat anställda inom vård- och omsorg uppdragsutbildning som en åtgärd för att förbättra tillgången på utbildad personal.

De allmänt ökade kraven på formell utbildning, specifika behörigheter samt tidigare yrkeserfarenhet bidrar till ökad kvalitet i verksamheterna. Men tillgången på tillräckligt kvalificerad personal motsvarar inte efterfrågan.

Det ökade kompetenskraven gör att vissa grupper helt ställs utanför arbetsmarknaden. För att bidra till en socialt hållbar stad krävs ett nytänkande kring utbildningskrav och arbetsinnehåll. Högt belastade yrkesgrupper behöver samtidigt få avlastning när det gäller vissa arbetsuppgifter. Detta öppnar för möjligheten att etablera nya yrken.

Modeller för systematisk kompetensväxling behöver utvecklas. Det är viktigt till exempel när nyutexaminerade medarbetare börjar och erfarna medarbetare slutar.

Förvaltningen har ett kontinuerligt behov av att rekrytera nya chefer. Arbetet fortsätter med att identifiera och utveckla medarbetare med potential och intresse för chefsrollen.

De kommuncentrala kompetensförsörjningsplanerna behöver anpassas till lokala behov och förutsättningar. Arbetet med detta är pågående i förvaltningen.

Hälsa och arbetsmiljö

Ett aktivt arbete med att skapa arbetsmiljöer som förebygger ohälsa och främjar hälsa är en viktig framgångsfaktor för att vara en attraktiv arbetsgivare. Det förutsätter bland annat ett nära och kommunikativt ledarskap i det dagliga arbetet. Det kräver också rimlig tid för reflektion, kunskapsutbyte och flera mötesforum i arbetsgruppen.

Förvaltningen arbetar vidare med att öka måluppfyllelsen när det gäller uppföljning och åtgärder av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Samtliga chefer och skyddsombud får kunskaper i grundläggande arbetsmiljöarbete via kontinuerliga utbildningsinsatser.

IT-stöd innebär ofta effektiviseringar och kvalitetshöjningar, men tidsåtgången och nyttan för användarna missbedöms ibland. Innan nya system införs behöver vi som arbetsgivare analysera och överväga nyttan.

Sjukfrånvaron har under flera år ökat i Göteborgs Stad och Centrum. Under 2016 har trenden avstannat något. Frågan är fortfarande prioriterad. Riskfaktorer är psykiskt ansträngande arbete, höga krav, låg kontroll, obalans mellan ansträngning och belöning, samt rollkonflikter. Egenkontroll, balans mellan arbetsinsats och belöning, tydliga mål, balans mellan arbete och fritid, samt ett bra ledarskap kan minimera riskfaktorerna. Därför är det viktigt att parallellt arbeta med chefers förutsättningar. Förvaltningen kommer också att arbeta med tre olika friskvårdsprojekt under året. Syftet är högre trivsel och lägre sjukfrånvaro.

Så många medarbetare som möjligt ska erbjudas tillsvidareanställning på heltid, med möjlighet att arbeta deltid. Ambitionen är att andelen arbetad tid utförd av timavlönade medarbetare ska minska.

Ekonomi

Tilldelad ekonomisk ram

Kommunbidrag i mkr	2016	2017
Befolkningsansvar	1 517,0	1 585,7
Förändring i mkr		68,7
Förändring i procent		4,53
Resursnämndsuppgifter	0,51	2,06

För resursnämndsramen fick stadsdelsnämnden i budgetbeslutet för 2016 ingen finansiering för mobila fältteamet (1,3 mkr).

Aktuell ekonomisk situation

Nettokostnadsutvecklingen till och med augusti 2016 var 7,3 procent och prognosen på helår beräknas till 6,3 procent. Förvaltningens prognos på helår i augusti pekar på ett resultat enligt budget i uppföljningsrapport två.

Sektor utbildning prognostiserar ett resultat enligt budget för 2016.

Stadsdelen har under flera år haft en ökning inom åldersgruppen 1-5 år, vilket medfört en expansion inom förskolan. Befolkningsprognoserna visar nu på ett oförändrat befolkningsunderlag under de kommande åren. En utmaning att hantera är att fler barn finns inom förskolan under vårterminen än under höstterminen.

Befolkningsökningen i förskoleåldrarna har nått grundskolan och större åldersgrupper börjar nu i de yngre klasserna. Samtidigt väljer en större andel av befolkningen kommunala skolor i dessa åldrar. Detta gör att klasserna kan fyllas, men det är svårt att få fram tillräckligt med lokaler. Samtidigt med befolkningsökningen, ökar antalet

ensamkommande i grundskoleålder och de ska beredas plats.

Sektor utbildning har under 2015 och 2016 använt sig av medel ur sociala utvecklingsfonden. Den finansieringen avslutas under 2016 och sektorn behöver hitta egen finansiering för de delar den vill fortsätta med och som inte genererar högre kostnader för sektorn totalt.

Område kultur och fritid prognostiserar ett underskott på -0,5 mkr för 2016. Under året har en sammanslagning av Centrums och Majorna-Linnés kulturskolor genomförts. Syftet är att öka kvaliteten och effektivisera verksamheten. Sammanslagningen har gjort att sektor utbildning visar ett underskott, då kostnaderna under sammanslagningen varit högre än planerat.

Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård prognostiserar ett resultat enligt budget för 2016.

Sektorn har under flera år fått minskade resurser på grund av att den äldre befolkningen har minskat i stadsdelen. 2017 minskar antalet äldre över 85 år, medan antalet personer mellan 65-84 ökar. Minskningen av de äldre över 85 år kommer att plana ut successivt under de kommande åren, för att sedan åter börja öka. Befolkningsförändringarna har inneburit att sektorn behövt anpassa verksamheten under flera år. Anpassningar kopplat till befolkningsförändringar har varit 18 mkr för 2015 och 12 mkr för 2016.

Sektorn har bedrivit ett intensivt arbete med anpassningar genom översyn av biståndsärenden samt genom att vårdplaneringsteam har inrättats.

Samtidigt har staden samlat boendesamordningen. Förändringen av boendesamordningen genomfördes vid halvårsskiftet 2015 och har inneburit att förvaltningen inte styr var verkställandet av boendebesluten sker. Centrum har även lämnat Tre stiftelser till Örgryte-Härlanda, vilket gör att Centrum nu är underproducent av äldreboendeplatser.

Under hösten 2017 kommer lagen om valfrihet (LOV) att införas inom hemtjänsten. I dagsläget är det svårt att beräkna vilka konsekvenser det får för sektorn. Införandet är identifierat som en ekonomisk risk, men är inte resurssatt utifrån denna osäkerhet.

Sektor individ och familjeomsorg samt funktionshinder prognostiserar ett underskott om -5,4 mkr för 2016. Underskottet i sektorn beror främst på kostnader för placering av ensamkommande. Här finns även en osäkerhet då besluten från Migrationsverket tar ungefär två år. Kostnadsnivån i förhållande till budget är för hög även för daglig verksamhet samt för barn och unga.

Sektorn fortsätter att expandera inom boende med särskilt service (BmSS). Under 2015 öppnades två BmSS och under 2016 har ännu ett BmSS öppnats. Resurserna för expansionen av BmSS styrs av behovsbedömningar på respektive boende, vilket gör att kommunbidraget kommer retroaktivt. Förvaltningen har under året gjort bedömningen att verksamhetens kostnader motsvarar det som kommer att tilldelas. Det utbetalda försörjningsstödet har fortsatt att minska och ligger på en historiskt låg nivå. Trots det blir det svårt att hantera den minskade ram som förvaltningen fått för försörjningsstödet.

Sektorns största utmaningar är den förändrade finansieringen från staten för ensamkommande barn. Kompensationen kommer att ske genom schabloner som är lägre än dagens nivå. Det är också en utmaning att anpassa myndighetsutövningen efter de nya reglerna. Sektorn kommer även att påverkas av beslutet kring valfrihet (LOV) eller lagen om offentlig upphandling, (LOU) inom daglig verksamhet.

Det ekonomiska läget i Centrum har under de senaste åren förbättrats jämfört med resultaten 2014 och 2015. Förvaltningen har lyckats återställa det egna kapitalet till en nivå som motsvarar stadens riktnivå. 2016 har fokus varit att behålla den goda

ekonomiska kontroll som byggts upp. Resultatet i augusti och den prognos som lämnades i uppföljningsrapport två bekräftar att ekonomin är under kontroll. Ett förändringsorienterat och målinriktat arbete med samverkan med olika aktörer internt och externt, i syfte att hitta effektiva och bra lösningar på kort och lång sikt för våra invånare, har gett resultat. Förvaltningen kommer att fortsätta detta arbete.

Budgetförutsättningarna inför 2017 innebär en ökning av kommunbidraget med 4,53 procent inkluderat index.

Eget kapital

Stadsdelsnämnd Centrums nollprognos i augusti innebär att det egna kapitalet är oförändrat. Nämndens egna kapital uppgår till 53 mkr. Förvaltningen har under två år byggt upp det egna kapitalet från en låg nivå om 3 mkr till dagens nivå. Nämnden har varit tydlig med att det egna kapitalet har behövt återskapas och ligga inom stadens beslutade riktvärden, mellan 40 till 60 mkr.

För 2017 vill nämnden använda 7 mkr av det egna kapitalet. Detta betyder att det egna kapitalet vid utgången av 2017 kommer ligga på 46 mkr, under förutsättning att resultatet för 2016 är lika med prognosen som lämnades i augusti. Centrum kommer därmed fortfarande att ha en god nivå på det egna kapitalet.

Syftet med det egna kapitalet är att ha en handlingsberedskap över tid för oförutsedda händelser. Enligt ekonomistyrningsreglerna ska vårt egna kapital ligga på en nivå på 40-60 mkr. Det uppfyller stadsdelsnämnden med årets prognostiserade resultat.

Omhändertagande av KF:s mål

Stadsdelsnämnden Centrum har värderat kommunfullmäktiges (KF:s) mål och delat in dem i tre grupper:

Särskilt prioriterade lokala mål

Nämnden har bedömt kommunfullmäktiges mål som mycket viktiga utifrån Centrums förutsättningar, samt tillfört mål som inte finns i kommunfullmäktiges budget. Dessa ska ha stor uppmärksamhet och resurstilldelning samt vara i fokus vid rapportering.

Övriga prioriterade mål

Nämnden har bedömt kommunfullmäktiges mål som viktiga där viss måluppfyllelse finns idag. Förvaltningen ska arbeta med, alternativt samverka med, andra för att uppnå eller bidra till ökad måluppfyllelse.

Kommunfullmäktiges resterande prioriterade mål

Det är stadsdelsnämndens mening att förvaltningen dessutom ska bidra till att uppfylla KF:s resterande prioriterade mål.

Stadsdelsnämnden Centrum har särskilt prioriterat sju av KF:s mål utifrån stadsdelens förutsättningar. Målet "Göteborg ska vara en jämlik stad" är omhändertaget under KF:s mål "Den strukturella könsdiskrimineringen ska upphöra" som är omformulerad till "Centrums verksamheter ska vara jämställda".

KF:s mål	Nämndens mål
Göteborg ska vara en jämlik stad	
De mänskliga rättigheterna ska genomsyra alla stadens verksamheter	Alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling
Den strukturella könsdiskrimineringen ska upphöra.	Centrums verksamheter ska vara jämställda
Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka	Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka
Idrotts- och föreningslivet ska nå fler målgrupper	
Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning ska förbättras.	Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk eller intellektuellt funktionsnedsättning ska förbättras
Individ- och familjeomsorg ska skapa mer jämlika livschanser för stadens invånare	
Alla elever ska oavsett bakgrund nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential	Alla elever ska oavsett bakgrund nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential
Äldres livsvillkor ska förbättras	Äldres livsvillkor ska förbättras
Göteborg ska minska sin miljö- och klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp	
Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre	
Det hållbara resandet ska öka	
Sysselsättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka	
Göteborg ska vara en hållbar innovationsstad med ökande jobbtillväxt	
Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad ska öka	
Tillgängligheten till kultur ska öka	Tillgängligheten till kultur ska öka
Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska upphöra	
Göteborg ska öka andelen hållbara upphandlingar	

Nämndens mål

Inledning

Förvaltningen har bearbetat stadsdelsnämndens mål och inriktningsdokumentet och i dialog med utökat presidium/presidium stämt av förslag på formuleringar och konkretiseringar av mål, uppdrag och mått.

Centrums budget är skriven med utgångspunkten att så långt som möjligt synliggöra kvinnor, män och transpersoner, som inte identifierar sig som kvinnor eller män. I de mått där underlagen utgår ifrån statistik baserad på juridiska kön, används endast könskategorierna kvinna och man.

Stadsdelsnämnden har identifierat att destruktiva maskulinitetsnormer behöver problematiseras. Med maskulinitetsnormer menas socialt skapade föreställningar om hur män och pojkar är och bör vara. Vissa föreställningar om vad som anses vara maskulint kan kopplas till destruktiva beteenden som till exempel sämre skolprestationer, drog- och alkoholmissbruk, kriminalitet eller våldsutsatthet och våldsutövande.

POLITISKA MÅL OCH UPPDRAG

Mänskliga rättigheter

Alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling

Strategi

Vad

Centrums angreppssätt för målet ”Stadens verksamheter ska vara jämställda” innebär ett normkritiskt förhållningssätt som främjar mänskliga rättigheter i ett bredare perspektiv än enbart jämställdhet mellan könen. Varje sektor har strategier i jämställdhetsmålet som också svarar mot målet om mänskliga rättigheter och att främja likabehandling. Utöver sektorernas arbete kommer även ett förvaltningsövergripande arbete med fokus på likabehandlingsplaner att ske.

Varför

Forskning och kartläggningar på såväl nationell och lokal nivå visar att det finns grupper i samhället som diskrimineras och som blir mer utsatta i samhället än andra.

Hur

Centrums arbete med mänskliga rättigheter och likabehandling utgår från att lära sig mer om normer och hur de påverkar vår praktik för att, utifrån kunskapen, förändra sitt arbetssätt gentemot verksamhetens brukare. Målet är att genom ett normkritiskt och normmedvetet arbetssätt kunna erbjuda en inkluderande verksamhet för alla.

Under år 2017 ska Centrum utforma en metod för att genom medskapande processer arbeta fram likabehandlingsplaner med brukarperspektiv för de sektorer som inte berörs av Diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder (sektor IFO-FH och sektor ÄO-HS). Metoden ska testas i berörda sektorer. Centrum ska även omarbota förvaltningens likabehandlingsplan (utifrån nya lagkrav) i en medskapande process med centrums chefer.

Genom detta kommer samtliga diskrimineringsgrunder att ingå i ett arbete för att främja likabehandling. Diskrimineringsgrunderna i lagen är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Mått

Mått som mäter detta mål är inkluderade i jämställdhetsmålet för varje sektor.

Lokalt ansvariga inom varje sektor är: Carin Bringestedt (ÄO-HS), Hans Wettby (UTB) och Ingvor Gunnarsson (IFO-FH)

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Antal påbörjade processer som tar fram likabehandlingsplaner med brukarperspektiv	-	-	2
Antal ombearbetade likabehandlingsplaner för förvaltningen utifrån nya lagkrav i en medskapande process med centrum chefer	-	-	1

Jämställdhet

Centrums verksamheter ska vara jämställda

Strategi

Varje sektor har strategier i jämställdhetsmålet som också svarar mot målet om mänskliga rättigheter och att främja likabehandling. Strategierna presenteras uppdelade per sektor.

Sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder

Vad

Centrum ska erbjuda likvärdig service till alla brukare, oavsett kön. Sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder (IFO-FH) ska arbeta med kunskaps- och medvetandehöjande processer som huvudsaklig strategi. Alla verksamheter ska kännetecknas av ett jämställt och normkritiskt förhållningssätt som främjar likabehandling utifrån fler diskrimineringsgrunder än kön, bland annat sexuell läggning och könsidentitet/-uttryck. Strukturer måste synliggöras för att jämställdheten ska kunna analyseras. Vidare behöver destruktiva maskulinitetsnormer problematiseras.

Varför

Nationell forskning och kartläggningar i förvaltningen visar att det kan finnas skillnader i IFO-FH:s verksamhet beroende på osakliga och ofta omedvetna föreställningar om kön. Detta behöver analyseras och förändras. Målet för den nationella jämställdhetspolitiken är att alla oavsett kön ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Ett av de nationella jämställdhetspolitiska delmålen anger att ”mäns våld mot kvinnor ska upphöra”, där arbetet mot våld i nära relationer är ett viktigt led. I arbetet mot våld i nära relationer kommer förvaltningen att arbeta utifrån ett normkritiskt förhållningssätt, bland annat med fokus på att våld kan förekomma i alla typer av nära relationer.

Hur

- Att påbörja tre processer med kunskaps- och medvetandehöjande insatser fokuserade på att arbeta normmedvetet, där det ingår att granska kärnprocesser i verksamheten och identifiera förändringsåtgärder.
- Att öka kunskapen hos sektorns chefer när det gäller maskulinitetsnormer för att lägga en grund för ett fortsatt arbete.
- Att arbeta vidare med planen för Våld i nära relationer och utveckla stödet till personer som utsätts i såväl olikkönade som i samkönade relationer.
- Att utveckla stödet till våldsutsatta trans- och queerpersoner genom att höja kompetensnivån inom sektorn.

Sektor utbildning

Vad

Sektor utbildnings (UTB) verksamheter ska erbjuda likvärdig service till alla barn/elever, oavsett kön. Sektorn ska arbeta med likabehandlingsplaner som huvudsaklig strategi. Alla verksamheter ska kännetecknas av ett jämställt och normkritiskt förhållningssätt som främjar likabehandling utifrån fler diskrimineringsgrunder än kön, bland annat sexuell läggning och könsidentitet/-uttryck. Strukturer måste synliggöras för att jämställdheten ska kunna analyseras. Vidare behöver destruktiva maskulinitetsnormer problematiseras.

Varför

Jämställdhet är en förutsättning för ett jämlikt Göteborg och sektorn har en viktig roll i att bygga en jämlik och hållbar stad. Viktiga åtgärder för att säkra likabehandling/jämställdhet i verksamheterna är analyser, kartläggningar och konsekvensbedömningar utifrån kön, exempelvis genom könsuppdelad statistik. Befintlig statistik behöver analyseras utifrån kön så att den kan ligga till grund för förändringsarbete. Ett av de nationella jämställdhetspolitiska delmålen anger att ”mäns våld mot kvinnor ska upphöra”, där arbetet mot våld i nära relationer är ett viktigt led, då också barn utsätts och/eller påverkas av exempelvis våldsutsatta föräldrar. Arbetet mot våld i nära relationer ska ske utifrån ett normkritiskt förhållningssätt, bland annat med fokus på att våld kan förekomma i alla typer av relationer. Sektorn kommer att fokusera särskilt på barns utsatthet för våld i nära relationer

Hur

- Förstärka arbetet med likabehandlingsplaner (som svarar mot lagändring från 1 januari 2017) som används aktivt i förskolor, skolor och fritidshem.
- Arbeta med destruktiva maskulinitetsnormer genom att påbörja en process med nyckelpersoner inom ett område - identifiera och ta fram åtgärder för förändring.
- Erbjuder kurser i feministiskt självförsvar för tjejer och transpersoner på högstadiet samt att arbeta med att problematisera och utmana maskulinitetsnormer för elever på högstadiet.
- Upprätta ett basbibliotek med normkritisk barnlitteratur på Centrums förskolor.
- Analysera elevers upplevelse av trygghet, trivsel och kränkningar utifrån könstillhörighet.

Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård

Vad

Centrum ska erbjuda likvärdig service till alla brukare, oavsett kön. Alla verksamheter ska kännetecknas av ett jämställt och normkritiskt förhållningssätt som främjar likabehandling utifrån fler diskrimineringsgrunder än kön, bland annat sexuell läggning och könsidentitet/-uttryck. Strukturer måste synliggöras för att jämställdheten ska kunna analyseras. Vidare behöver destruktiva maskulinitetsnormer problematiseras. Arbetet med könsuppdelad statistik ska utvecklas som ett viktigt led i att kunna göra analyser som speglar allas verklighet inom olika områden, oavsett kön. Analysen ska leda till strategier och konkreta åtgärder där äldreomsorgens verksamheter på sikt ska jämställdhets säkras.

Varför

Det finns skillnader i sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård (ÄO-HS) gällande insatser till äldre kvinnor, män och transpersoner, beroende på osakliga och ofta omedvetna föreställningar om kön. Detta behöver analyseras och förändras. Våld i nära relationer förekommer i alla åldrar, även bland äldre.

Hur

- Lägga större vikt vid könsperspektivet vid analys av statistik och ta fram förändringsåtgärder utifrån resultatet.
- Fortsätta arbetet med att införa ett normmedvetet arbetssätt med fokus på HBTQ på en enhet.
- Fortsätta arbetet med att stärka den normkritiska kompetensen hos reflektionsledare och nyckelpersoner inom sektorn.
- Säkra struktur för att nyanställda chefer och nyckelpersoner ges grundläggande kunskaper inom våld i nära relation och att implementera rutin.

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Andel flickor och transpersoner på högstadiet som erbjudits kurs i feministiskt självförsvar inom sektor UTB	100%		100%
Andel verksamheter inom sektor UTB som påbörjat arbete med likabehandlingsplaner enligt nytt lagkrav	-	-	100%
Antal påbörjade processer inom sektor UTB med nyckelpersoner i arbetet med destruktiva maskulinitetsnormer	-	-	1
Andel förskolor med ett normkritiskt basbibliotek inom sektor UTB	6%		100%
Antal påbörjade kunskaps- och medvetande höjande processer inom sektor IFO-FH	-	-	3
Andel medarbetare inom utförarenheter i sektor IFO-FH med adekvat kunskap om våld i nära relationer	-	-	80%
Andel medarbetare i myndighetsutövning inom sektor IFO-FH med adekvat kunskap om våld i nära relationer	-	-	100%
Antal lokala utbildare i våld i nära relationer inom sektor IFO-FH	-	-	4

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Andel chefer som utbildats i våld i nära relationer inom sektor IFO-FH	-	-	75%
Andel chefer som utbildats i maskulinitetsnormer inom sektor IFO-FH	-	-	100%
Andel chefer och nyckelpersoner inom sektor ÄO-HS som fått grundläggande kunskaper inom våld i nära relationer	-	-	100%
Antal pågående processer med att införa ett normmedvetet arbetssätt med fokus på HBTQ inom sektor ÄO-HS	-	-	1
Andel reflektionsledare och nyckelpersoner som fått grundläggande kunskaper inom normkritik inom sektor ÄO-HS	-	-	100%

Demokrati

Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka

Strategi

Vad

Förvaltningen ska i samverkan med nämnden arbeta med medborgardialoger för att stärka invånarnas delaktighet och inflytande över viktiga framtidsfrågor för stadsdelens utveckling och de verksamheter som nämnden ansvarar för.

Arbetet ska präglas av systematik, kontinuitet och genomföras på ett sätt som möjliggör deltagande och inflytande även för grupper som vanligtvis inte är aktiva i beslutsprocesser. Barn- och jämlikhetsperspektivet ska särskilt beaktas.

Fokus under året kommer att ligga på trygghetsskapande arbete men även på övriga frågor som anses angelägna.

Förvaltningens verksamheter arbetar löpande för att stärka såväl brukar- som medarbetarinflytandet inom sina respektive områden.

Varför

Verksamheter med goda möjligheter till delaktighet och inflytande har bra förutsättningar att löpande utvecklas och möta de behov och önskemål som finns.

Grundläggande för arbetet är ett rättighetsperspektiv och normkritiskt förhållningssätt.

Ett rättighetsperspektiv utgår från principerna om alla människors lika värde och individens rätt till delaktighet och inflytande i sin vardag.

Normkritik kan ses som ett verktyg för att förstå hur normer skapar ojämlika villkor för makt, inflytande och möjlighet att delta.

Invånarna ska ges förtroende och reella möjligheter till delaktighet och inflytande, vilket kan leda till ett större engagemang och ett mer socialt hållbart samhälle.

Hur

- Arbeta systematiskt och regelbundet med medborgardialoger kring aktuella frågor med deltagande från såväl nämndens politiker som tjänstepersoner.
- Genomföra medarbetar- och medborgardialoger inom ramen för Trygg i Centrum-arbetet med fokus på invånarnas upplevelse av trygghet samt trygghetsskapande åtgärder. Förvaltningen ämnar använda avsatta medel för medborgarbudget för att genomföra delar av de åtgärder som framkommer i medborgardialogerna.

- Sektorerna ska löpande arbeta för att stärka brukar- och medarbetarinflytandet inom ramen för respektive verksamhet.

Lokalt ansvariga inom respektive sektor är; Carin Bringestedt (ÄO-HS), Hans Wettby (UTB) och Ingvor Gunnarsson (IFO-FH).

Ansvarig för de övergripande aktiviteterna är Kerstin Elias (utvecklingsavdelningen)

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Antal inkomna åtgärdsförslag från medborgare till medborgarbudget	-	-	15
Antal åtgärdsförslag utifrån kvalitetsrapporter för att öka inflytandet	-	-	3
Antal genomförda medborgardialoger	-	-	1

Funktionsnedsättning

Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk eller intellektuellt funktionsnedsättning ska förbättras

Strategi

Vad

Verksamheten som erbjuds ska hålla god kvalitet och ge goda levnadsvillkor. Alla personer med funktionsnedsättning, oavsett kön, ska finnas på arbetsmarknaden i så stor utsträckning som möjligt. Beslut om insatser ska kännetecknas av hög rättssäkerhet och beslutsformuleringar ska vara lättillgängliga och begripliga. I stadsplanering/stadsutvecklingsfrågor ska målgruppen funktionsnedsattas behov särskilt tillgodoses.

Varför

Genom att främja goda och jämlika levnadsvillkor för alla människor oavsett kön stärker vi samhällets hållbarhet i den sociala dimensionen. Förbättrade livsvillkor är viktiga som ett led i social mobilisering, egenmakt och tillgänglighet.

Hur

- Fler erfarenhetsbaserade metoder, exempelvis Ett självständigt liv (ESL), Alternativ kompletterande kommunikation (AKK) och brukarrevision, ska användas för att öka delaktigheten för dem vi är till för.
- Personer med minderåriga barn med funktionsnedsättning ska erbjudas stöd i föräldraskapet.
- En detaljerad inventering av utförarens kompetens ska bidra till att rätt kompetens finns inom enheterna.
- Följa upp hur den enskilde med psykisk funktionsnedsättning uppfattar den hjälp de får av personalen.
- För att skapa fler boendalternativ ska samverkan med planeringsorganisationen vara central. I alla yttranden avseende stadsplaneringsärenden ska funktionsnedsattas behov beaktas. Boendekonsulenterna ska utveckla det vräkningsförebyggande arbetet i samverkan med hyresvärdar, fastighetsägare och fastighetskontoret för att öka kvarboendet hos stadsdelens invånare, oavsett kön och funktionsvariation.

- Sektorn, Samordningsförbundet och Kompetenscentrum ska utveckla ett gott samarbete i syfte att skapa förutsättningar för att den enskilde oavsett kön snabbare ska komma ut i egen försörjning.
- Fler kvinnor och män som har daglig verksamhet ska ges möjlighet till praktik eller arbete.
- Ett ACT-team (Acceptance and Commitment Therapy) ska inrättas i samverkan med Sahlgrenska universitetssjukhuset (SU) och fyra andra stadsdelar.

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Andel medarbetare i handläggarskola/utförarskola	-	-	15%
Brukarrevisioner för att mäta delaktighet/inflytande ska genomföras	-	-	4
En kartläggning av antal kunskapsbaserade metoder som används i verksamheten	-	-	1
Andel kvinnor som erbjuds möjlighet att delta i aktivitetshusens verksamhet	-	-	50%
Andel män som erbjuds möjlighet att delta i aktivitetshusens verksamhet	-	-	50%
Ökat kvarboende. Andel vräkningar i förhållande till aktualiseringar	-	-	0%
Andel kvinnor med psykisk funktionsnedsättning som fått möjlighet att påverka hur personalen hjälpt dem	-	-	100%
Andel män med psykisk funktionsnedsättning som fått möjlighet att påverka hur personalen hjälpt dem	-	-	100%
Andel personer som inte identifierar sig som kvinna eller man med psykisk funktionsnedsättning som fått möjlighet att påverka hur personalen hjälpt dem	-	-	100%
Antal kvinnor i praktik eller arbete inom daglig verksamhet ska öka	-	-	5
Antal män i praktik eller arbete inom daglig verksamhet ska öka	-	-	5
Andel personer oavsett kön som fått insats av Kompetenscenter och fått annan försörjning	-	-	80%
Andel korrekta domar inom IFO-FH ska uppgå till 80 procent		81%	80%

Förskola och skola

Alla elever ska oavsett bakgrund nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential

Strategi

Vad

Oavsett bakgrund, behov eller könstillhörighet ska alla elever få den stimulans och det stöd de behöver för att nå målen i så hög grad som möjligt.

Det innebär ett målmedvetet, främjande, förebyggande och kompensatoriskt arbete med alla elever på individ- grupp- och organisationsnivå, utifrån var de befinner sig i sin utveckling och vart de ska nå. Verksamheten ska genomsyras av likabehandling, hållbarhet och solidaritet.

Varför

Barn och ungdomars bakgrund, behov och livsvillkor skiljer sig alltmer åt i dag. Skolan behöver kompensera för de olikheter i förutsättningar som eleverna bär med sig.

Alla barn har samma rätt till god uppväxt, god utbildning och möjligheten att kunna utveckla sina liv.

En skola som arbetar för att alla elever, oavsett bakgrund, ska kunna utvecklas till sin fulla potential är en förutsättning för en jämlik och hållbar stad.

Hur

- Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom skola och fritidshem.
- Resultatuppföljning i alla årskurser och ämnen.
- Individuella utvecklingsplaner för alla elever utifrån formativ bedömning.
- Stärka kvaliteten på stöd till elever med särskilda behov .
- Utveckla mottagandet av nyanlända elever.
- Arbeta med värdegrund, trygghet och trivsel.
- Utveckla det familjecentrerade arbetssättet.
- Jämställdhetssäkra skolans processer.

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Genomsnittligt meritvärde för elever i årskurs 9	237,9	225,1	230
Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 för flickor	257,8	223,4	230
Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 för pojkar	207,4	226	230
Andel elever som nått målen (kunskapskraven) i årskurs 9	71,2%	76,6%	80%
Andel flickor som nått målen (kunskapskraven) i årskurs 9	75%	77,4%	80%
Andel pojkar som nått målen (kunskapskraven) i årskurs 9	65,5%	76,2%	80%
Andel elever med gymnasiebehörighet	89%	84%	85%

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Andel flickor med gymnasiebehörighet	90,9%	83,9%	85%
Andel pojkar med gymnasiebehörighet	86,2%	84,1%	85%
Andel elever som nått målen (betyg i alla ämnen) åk 6	79,1%	75,4%	85%
Andel flickor som nått målen (betyg i alla ämnen) åk 6	80%	83%	85%
Andel pojkar som nått målen (betyg i alla ämnen) åk 6	78%	69,4%	85%
Andel elever åk 3 måluppfyllelse i alla ämnen	-	-	
Andel flickor åk 3 måluppfyllelse i alla ämnen	-	-	
Andel pojkar åk 3 måluppfyllelse i alla ämnen	-	-	

Äldre

Äldres livsvillkor ska förbättras

Strategi

Vad

Äldre kvinnors, mäns och transpersoners livsvillkor ska förbättras genom att äldres självbestämmande stärks och att hälsoskillnaderna utjämnas. Förutsättningarna för ett självständigt liv ska förbättras

Varför

Ökat självbestämmande och gemenskap är viktiga för hälsa och välbefinnande. Allt fler äldre med stora vård- och omsorgsbehov bor kvar hemma. En meningsfull fritid är en viktig del för en god livskvalitet och en bättre hälsa. På lång sikt kommer andelen äldre äldre att öka i stadsdelen och i staden.

Hur

- Fortsätta arbetet med personcentrerad vård och värdegrund.
- Leva upp till värdighetsgarantierna.
- Tryggare hemgång för den enskilde genom stärkt samverkan med regional hälso- och sjukvård.
- Fortsätta utveckla vård- och omsorgskedjan.
- Ökat användande av välfärdsteknik.
- Fortsatt arbete med systematiskt kvalitetsarbete.

Strategi för att säkra Jämlikhetsperspektivet

Se strategier i detta mål samt äldreomsorgens strategi under målet jämställdheten i centrums verksamheter ska öka (sektor ÄO-HS).

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Andel brukare som anser att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål (hemtjänst)	84%		
Andel kvinnor som anser att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål (hemtjänst)	83%		
Andel män som anser att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål (hemtjänst)	87%		
Andel brukare som anser att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål (särskilt boende)	86%		
Andel kvinnor som anser att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål (särskilt boende)	88%		
Andel män som anser att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål (särskilt boende)	80%		
Andel brukare som känner sig trygga att bo kvar med sin hemtjänst	82%		
Andel kvinnor som känner sig trygga att bo kvar hemma med hemtjänst	80%		
Andel män som känner sig trygga att bo kvar hemma med hemtjänst	85%		
Andel brukare som känner sig trygga på sitt särskilda boende	86%		
Andel kvinnor som känner sig trygga på sitt särskilda boende	88%		
Andel män som känner sig trygga på sitt särskilda boende	75%		
Andel brukare som är nöjda med måltidssituationen på särskilt boende	75%		
Andel kvinnor som är nöjda med måltidssituationen på särskilt boende	73%		
Andel män som är nöjda med måltidssituationen på särskilt boende	84%		
Antal Centrumbor med trygghetskamera	-	-	

Kultur

Tillgängligheten till kultur ska öka

Strategi

Målet kommer att omhändertas enligt följande strategier hos sektor utbildning (UTB) samt sektor äldreomsorg och hälso- och sjukvård (ÄO-HS).

Sektor utbildning - barn och unga

Vad

Tillgängligheten till kultur ska öka. Ungdomar i åldrarna 13-20 år som går i skolor i Centrum ska ha kunskap om och tillgång till det utbud som finns att tillgå i staden. Rätten till en rik och meningsfull fritid är grundläggande. En mötesplats för unga i Centrum ska skapas för att ge möjlighet till flickor och pojkar att uttrycka, utöva och ta del av olika kulturyttringar. Barn och unga som vill delta i kulturskolan ska få möjlighet till det. Generationsöverskridande möten ska skapas för unga och äldre.

Varför

Både flickor, pojkar och transpersoner ska ha rätt till en meningsfull fritid och tillgång till bra mötesplatser och kulturaktiviteter. Det är viktigt att staden kan erbjuda kultur- och fritidsaktiviteter som speglar flickors, pojkars och transpersoners intressen, utan att fastna i stereotypa föreställningar. I Centrum finns behov av ökad tillgänglighet till icke-kommersiella aktiviteter och mötesplatser för ungdomar mellan 13 och 20 år. Generationsöverskridande möten leder till att unga och äldre kan berika varandra och ta del av varandras kunskaper och kompetenser.

Hur

- En uppdragshandling ska i samverkan med ungdomar och seniorer tas fram som grund för verksamhet och inriktning för en generationsöverskridande mötesplats.
- En lokal ska hyras där en generationsöverskridande mötesplats ska bedriva huvuddelen av sin fritidsverksamhet.
- Kulturskolan ska bredda och fördjupa sitt utbud.
- Ändamålsenliga lokaler för kulturskolan ska skapas på Tredje Långgatan.

Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård - äldre göteborgare

Vad

Centrum ska vara en bra stadsdel för äldre att leva i, med god tillgänglighet till kultur och gott om mötesplatser. Att ingå i sammanhang och inkluderas, känna delaktighet och ha självbestämmande, är grunden för äldres hälsa och den sociala hållbarheten. Social isolering ska motverkas och hälsofrämjande arbete stärkas, inte minst genom kultur i vardagen, uppsökande verksamhet och öppna aktiviteter på våra mötesplatser.

Varför

En meningsfull fritid är en viktig del för en god livskvalitet och hälsa. Tillgång till kultur i vardagen kan bidra till förbättrad hälsa och välbefinnande. I generationsmöten kan klyftor överbryggas klyftor och generationerna kan växelvis berika varandra.

Hur

- Arbeta vidare med kultur- och generationsmöten i verksamheterna.
- Nätverka och samarbeta med kulturinstitutioner och civilsamhället .
- Stärka kulturombudens roll i samverkan med kulturförvaltningen.
- Utveckla den generationsöverskridande mötesplatsen på Mariagården.
- Utveckla mötesplatser för Centrumbor i såväl ordinärt som särskilt boende.

- Använda teknislösningar, som exempelvis surfplattor, som ett redskap i att arbeta med kultur.

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017
Antal deltagare i Kulturskolan	605	730	760
Antal flickor som deltar i Kulturskolan	395	475	500
Antal pojkar som deltar i Kulturskolan	210	255	260
Antal sökande som inte fått sitt 1:a hands val tillgodosett i Kulturskolan	-	280	220
Antal ämnen/kurser i Kulturskolan	-	30	32
Ändamålsenliga lokaler för kulturskolan ska skapas på Tredje Långgatan	0	0	1
Andel brukare på särskilt boende som är nöjda med aktiviteter inom sektor ÅO-HS	72%		
Andel kvinnor på särskilt boende som är nöjda med aktiviteter	76%		
Andel män på särskilt boende som är nöjda med aktiviteter	56%		
Antal äldre som använt sig av ledsagning för att delta i kulturaktiviteter	-	-	50

Nämndens uppdrag

Områden	Uppdrag	Beskrivning av uppdrag
Ledarskap/Medar betarskap	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att fortsätta arbetet med Chefios och de framtagna handlingsplanerna	Alla uppdrag kopplade till Chefios är totalt finansierade med 1,7 mkr i budget 2017.
	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att utifrån arbetet med Chefios genomföra pilot med friskvårdsinnovation på tre enheter	Alla uppdrag kopplade till Chefios är totalt finansierade med 1,7 mkr i budget 2017.
	Stadsdelsdirektör får i uppdrag att utifrån arbetet med Chefios genomföra en pilot med rekryteringsfunktion	Alla uppdrag kopplade till Chefios är totalt finansierade med 1,7 mkr i budget 2017.
Mänskliga rättigheter	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att ta fram likabehandlingsplaner utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. Arbetet ska gälla ur både invånar- och medarbetarperspektiv	<p>Centrums arbete med mänskliga rättigheter och likabehandling utgår från att lära sig mer om normer och hur de påverkar vår praktik för att, utifrån kunskapen, förändra sitt arbetssätt gentemot verksamhetens brukare. Målet är att genom ett normkritiskt och normmedvetet arbetssätt kunna erbjuda en inkluderande verksamhet för alla.</p> <p>Under år 2017 ska Centrum arbeta fram en metod för att genom medskapande processer arbeta fram likabehandlingsplaner med brukarperspektiv för de sektorer som inte berörs av Diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder (sektor IFO-FH och sektor ÄO-HS). Metoden ska testas i berörda sektorer. Centrum ska även omarbeta förvaltningens likabehandlingsplan (utifrån nya lagkrav) i en medskapande process med centrums chefer.</p> <p>Genom detta kommer samtliga diskrimineringsgrunder att ingå i ett arbete för likabehandling. Diskrimineringsgrunderna i lagen är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.</p>
Jämställdhet	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att föra talarstatistik under nämndmöten minst tre gånger per år för att synliggöra könsskillnader. Statistiken ska bifogas protokoll.	Kanslienheten får i uppdrag att vid tre tillfällen under året föra talarstatistik utifrån kön och det bifogas protokoll.
Individ- och familjeomsorg	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att det familjecentrerade arbetssättet ska utvecklas och implementeras bland annat genom familjecentralen samt att de öppna och uppsökande aktiviteterna förstärks	Uppdraget är finansierat med 500 tkr i budget 2017.

Områden	Uppdrag	Beskrivning av uppdrag
	Försörjningsstödet ska utökas under sommarmånaderna för barnfamiljer	Försörjningsstödet ska utökas under sommarmånaderna för barnfamiljer utifrån stadens gemensamma riktlinjer. Uppdraget är finansierat med 500 tkr i budget 2017.
Förskola och skola	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att aktivt verka föra att så många barn som möjligt utnyttjas möjligheten till förskola eller pedagogisk omsorg	
Äldre	Generationsmöten mellan unga och äldre ska prövas i alla stadsdelar	
	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att införa modellen interprofessionell teamsamverkan med utgångspunkt i personcentrerad vård inom sektor äldreomsorgen samt hälso- och sjukvård	
Miljö och klimat	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att all frukt som serveras i Centrums förskolor är ekologisk	
Kultur	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att tillsammans med berörda aktörer starta en mötesplats i Centrum för unga och äldre	Finansieras med 250 tkr till lokal och ytterligare 500 tkr för uppstart av verksamheten.
	Alla elever i grundskolan ska erbjudas minst ett scenkonstbesök per år	
	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att bygga ut kulturskolan under mandatperioden så att kön försvinner	Uppdraget finansieras med 160 tkr från KF och ytterligare 1 mkr från nämnden i budget 2017.
Personal	Andelen chefer födda utanför Norden ska öka kraftigt och aktivt följas upp	
	Andelen kvinnliga chefer inom manligt dominerade verksamheter ska överstiga andelen kvinnor inom samma verksamhet	
	Stadsdelsdirektören får i uppdrag att friskvårdsbidraget ska höjas med 200 kronor per person	Finansierat med 144 tkr i budget 2017.

Effektiv resursanvändning

Ekonomisk plan för kommande budgetår

Sammanställning över beräknad nettokostnad för år 2017 samt åren 2018-2019

	2017	Nothänvisning
Föregående års ram	1 527,7	
Engångssatsningar i KF:s budget 2016	-7,5	
Index	40,1	
Befolkning (struktur, volym)	12,5	
Summa grundresurs (index, befolkning)	1 572,8	not 1
Politiska prioriteringar 2017		
Summa politiska prioriteringar UTB	4,4	not 2
Summa politiska prioriteringar KoF	2,4	not 3
Summa politiska prioriteringar ÄO-HSE	7,2	not 4
Summa politiska prioriteringar IFO-FH	2,0	not 5
Summa politiska prioriteringar förvaltnings-gemensamt	4,9	not 6
Summa politiska prioriteringar 2017	20,9	
Rättelser 2017		
Summa rättelser UTB	-0,2	not 7
Summa rättelser ÄO-HS	-4,3	not 8
Summa rättelser IFO-FH	-6,7	not 9
Summa rättelser förvaltningsgemensamt	3,2	not 10
Summa rättelser 2017	-8,0	
Kommunbidrag 2017	1 585,7	
Eget kapital	7,0	not 11

Se bilaga: "Avsnitt 7.1 fotnot" för specifikation av tabell ovan.

Utifrån kommunfullmäktiges budget har Centrum att värdera innebörden av kommunfullmäktiges inriktningar och prioriteringar utifrån den egna verksamhetens unika nuläge. I och med det säkerställs att de mest relevanta målen och inriktningarna konkretiseras, förtydligas och preciseras. Lagstiftning och ekonomiska ramar är överordnade mål i budgetarbetet. Riktlinjer, planer, program och policys ska ses som stödjande dokument. Verksamheten ska bedrivas inom ramen för de ekonomiska förutsättningarna.

Fördelning av resurser till sektorerna

Sektor	Nämndbidrag 2016	Just nämndbidrag 2016	Nämndbidrag 2017	Procentuell utveckling
Utbildning	520,7	526,9	554,2	6,4 %
Äldreomsorg och Hälso- och sjukvård	496,4	505,4	499,3	0,6 %
Individ- och familjeomsorgen samt funktionshinder	358,4	367,0	379,9	6,0 %
Kultur och fritid	15,0	15,2	18,6	24,0 %
Förvaltnings gemensamt	126,5	121,4	140,7	11,2 %
Totalt	1 517,0	1 535,9	1 592,7	5,0 %

Tydliggörande av förvaltnings gemensamt i ovan tabell: Centrum använder sig av en central lönepott som initialt budgeteras under förvaltnings gemensamt.

Reserv motsvarande 0,7 % av ramen (11 mkr), Nämnd och ungdomsnämnd (3 mkr), Fackliga kostnader (5,2 mkr), Samordningsförbundet (1 mkr), Företagshälsovård, arbetsmiljö och Friskvård (1,7 mkr), Bemanningen ligger centralt (2,2 mkr), Kommungemensam IT, Kontaktcenter, Processstyrning samt leasing IT (38,7 mkr), är budgeteras under Förvaltningsgemensamt. Förvaltningsledning (10,4 mkr), Kansli, HR, Ekonomi och Utvecklingsavdelningar (25,4 mkr).

Härledning av budgetram i Centrum 2017

Förväntad budget 2016

Centrum hade i samband med budgetbeslutet i nämnden föregående år en ekonomisk ram om 1 517,0 mkr. Därefter har kommunstyrelsen i omgångar beslutat om kompletteringsbudgetar och för Centrum har det inneburit ytterligare 18,9 mkr under 2016. Centrums budgetram för 2016 är i nuläget 1 535,9 mkr. Jämfört med senaste budgetbeslutet i Centrum om 1 517,0 mkr har sektorernas ramar justerats för tilläggsbudgetar från kommunstyrelsen samt fördelning av löneavtal från central lönepott för de avtal som är klara. Per sektor har ramarna förändrats under 2016 enligt nedan:

Sektor utbildning ($526,9 - 520,7 = +6,2$ mkr), äldreomsorg samt hälso- och sjukvård ($505,4 - 496,4 = +9,0$ mkr), individ- och familjeomsorg samt funktionshinder ($367,0 - 358,4 = +8,6$ mkr), kultur och fritid ($15,2 - 15,0 = +0,2$ mkr) och förvaltningsgemensamt ($121,4 - 126,5 = -5,1$ mkr).

Index

Utöver kompensation för löneindex i enlighet Budget 2017 (2,5, 2,8, 3,0 procent för olika grupper) och prisindex för lokaler på 2,5 procent och 1,0 procent för övriga kostnader finns även en uppskattad kompensation i Centrum för entreprenadavtal på 2,5 procent. Utifrån ovan index kompenseras verksamheterna med 40,1 mkr fördelat enligt nedan:

1. Personalkostnader (2,5, 2,8, 3,0 procent) 23,9 mkr.
2. Lokaler (2,5 procent) 2,7 mkr.
3. Prisindex övrigt (1,0 procent) -0,2 mkr.
4. Entreprenader (2,5 procent) 13,7 mkr.

Befolkningsförändringar och volymer

Stadsdelen får sammantaget ökade resurser om 4,2 mkr utifrån den volymrelaterade resursfördelningsmodellen som är en förväntad genomsnittlig befolkningsutveckling i Centrum 2016 och 2017. Den kommunala servicen är generellt mest personalintensiv i de yngsta åldrarna respektive de äldsta åldrarna. Befolkningen kommer att öka i grundskoleåldrarna medan de minskar i åldersgruppen 85 år och äldre. Centrum påverkas även av Göteborgs Stads särskilda modeller för individ- och familjeomsorg samt funktionshinder (försörjningsstöd, BmSS, daglig verksamhet), vilket sammantaget ökar resurserna med 8,3 mkr. Totalt hamnar förändringen av befolkning och förändringen i de särskilda modellerna på 12,5 mkr. När förändringar i befolkningen sker och efterfrågan på kommunal service förändras, behöver en omfördelning av skattemedel göras från verksamheter där efterfrågan minskar till verksamheter där efterfrågan ökar. För förvaltningens sektorer innebär dessa volymeffekter för 2017:

- Utbildning +16,6 mkr.
- Äldreomsorg samt hälso- och sjukvård -14,2 mkr.
- Individ- och familjeomsorg samt funktionshinder +9,4 mkr.
- Kultur och fritid +0,7 mkr.
- Förvaltningens gemensamt +/- 0 mkr.

Politiska prioriteringar

Förvaltningen har gått igenom de engångssatsningar som gjordes under 2016 och tagit ställning till vilka som ska permanentas och vilka som ska tas bort. Inga av de engångssatsningar som gjordes i budget 2016 är ramhöjande för 2017. En av satsningarna påverkar 2017:

- Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård tillförs 5,7 mkr för att finansiera obalanser i basverksamheten. Satsningen är inte ramhöjande. För 2017 stannar resursen hos sektorn och permanentas dock med annat syfte. Intentionen i stadens budget 2016 var att det skulle avse ökad grundbemanning, vilket nu blir fallet i 2017 års budget.

I budgethandlingen anges det om satsningarna är av engångskaraktär och därmed inte ramhöjande.

För 2017 görs följande politiska prioriteringar:

- Sektor utbildning tillförs 1,3 mkr för att öka undervisningstiden i matematik.
- Sektor utbildning tillförs 0,1 mkr för att utföra obligatoriska bedömningsamtal för nyanlända.
- Sektor utbildning tillförs 0,7 mkr för att göra en satsning på studiehundledning på annat modersmål.
- Sektor utbildning tillförs 2,6 mkr för elever med särskilda behov.
- Sektor utbildning får lämna tillbaka 0,1 mkr för att nationella prov i årskurs 6 blir frivilliga.
- Sektor utbildning får lämna tillbaka 0,2 mkr när svenska balettskolan övergår till ett resursnämndsuppdrag.
- Område kultur och fritid tillförs 1,2 mkr för att minska kön i kulturskolan (1 mkr av dessa är inte ramhöjande).
- Område kultur och fritid tillförs 0,2 mkr för att finansiera lokal för mötesplats för unga. Nämnden tillför även 0,5 mkr för uppstarten av mötesplatsen (satsningen är inte ramhöjande).

- Område kultur och fritid tillförs 0,5 mkr för att fortsätta arbetet med generationsmöten, detta på grund av att statsbidrag inte går att söka (satsningen är inte ramhöjande).
- Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård tillförs 0,7 mkr för utveckling hemtjänst avseende teknik (satsningen är inte ramhöjande).
- Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård tillförs 5,4 mkr för ökad grundbemanning.
- Sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård tillförs 1,1 mkr för utveckling av hemtjänsten.
- Sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder tillförs 0,5 mkr för ökat försörjningsstöd för barnfamiljer.
- Sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder tillförs 0,5 mkr för att jobba med social ekonomi (satsningen är inte ramhöjande).
- Sektor individ- och familjeomsorg samt funktionshinder tillförs 1,0 mkr för att jobba med livsvillkoren för vuxna (satsningen är inte ramhöjande).
- Förvaltningsgemensamt tillförs 0,2 mkr för att höja friskvårdsbidraget med 200 kr.
- Förvaltningsgemensamt tillförs 0,6 mkr för lokalt lagad mat på äldreboenden.
- Förvaltningsgemensamt tillförs 1,0 mkr för en låglönesatsning.
- Förvaltningsgemensamt tillförs 0,5 mkr för arbete med familjecentraler.
- Förvaltningsgemensamt tillförs 0,4 mkr för finansiering av det nya folkhälsoavtalet.
- Förvaltningsgemensamt tillförs 1,7 mkr för att fortsätta arbetet med insatser som kommit fram i Chefios handlingsplaner (satsningen är inte ramhöjande).
- Förvaltningsgemensamt tillförs 0,5 mkr för skapa en medborgarbudget (satsningen är inte ramhöjande).

Stadsdelsnämnden har beslutat att använda 7 mkr 2017 för att hantera ökade IT-kostnader.

Bilagor

Bilaga 1 Mål och inriktning Centrum 2017

Bilaga 2 Avsnitt 7.1 fotnot

Bilaga 3 Riktlinjer för budgetansvar i SDN Centrum